

naal nationalisme en de donkere kanten van de Vlaamse beweging. Randzig.

8. *De staf van de Nationale Arbeidsraad.* De Bende van 10 had begin 2007 een mooi interprofessioneel akkoord opgeleverd. Mooi, maar meedogenloos voor wie dit nadien moest omzetten in adviezen en cao's. Doorheen het wispelturige *stop and go*-beleid van de sociale partners. Met engelengeduld. Maar ook met een duivelse zin voor detail. Onder aanvoering van Paul Windey. En de al even schrandere en beminnelijke Jean-Paul Delcroix. Federaal houvast in een België op drift.

9. *De staf van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.* Niet om de kerk in het midden te houden. Maar als riem onder het hart. Weeral een knap rapport opgeleverd over concurrentie en werkgelegenheid. Onder begeleiding van de sociale partners, inclusief VBO. Met een schat aan informatie om dit land en zijn leiders te gidsen. Maar met een waarheid die de werkgevers geweld doet. Omdat het zwart op wit bevestigt dat de loonkosthandicap meer dan weg is. De fiscale douceurtjes inbegrepen ligt België vandaag 0,32 % voor op de buurlanden. Tot spijt en nijd van eerst VBO en dan Agoria. Wie gelooft die mensen nog, heette het. Wel, wij!

10. *De weifelende werkgevers.* Wij dachten dat we alleen nog *no nonsense* bazen hadden. Niks van. Jan Denys van Randstad heeft hem ontdekt: de "twijfelende werkgever" (*De Standaard*, 10 oktober 2007). Die, in een zee van verzachtende omstandigheden, twijfelt of hij wel een allochtoon zou binnenpakken. Wegens al veel allochtonen. Wegens werkne-

mers die moeilijk zijn. Wegens slechte ervaringen met allochtonen. "Enzovoorts", staat er. Dat heet maatschappelijk verantwoord uitzenden. Je discriminerende klanten pampieren. Randzig.

Kom niet zeuren dat u geen keus hebt. Keuze zat. Hoe kiezen? Simpel.

Mail naar: degids@acw.be

Met het collectief van uw keuze. Twee of meer mag ook. Tegen 9 januari... en geen dag later.

En als u drie lijntjes motivering geeft, willen we zelfs dubbel tellen.

De gids telt het voor u op. En publiceert de uitslag in het tweede nummer (februari) van 2008.

Als bonus voor al wat bon is.

Het rusthuizenrapport van de Coreliogroep

Johan Truyers
OKRA-studiedienst

In de ouderenweek van 19 tot en met 26 november besteedde Het Nieuwsblad/ de Gentenaar en Het Volk een ganse week aandacht aan de rusthuizen in Vlaanderen. De basis van hun rapport is de inspectieverslagen (731 van de 745 erkende rusthuizen) van de Vlaamse overheid. Het dossier werd inhoudelijk mee voorbereid door de OKRA-studiedienst.

Deze 'ongewone' samenwerking had als doel om de publieke opinie zowel kennis te laten maken met de individuele initiatieven, als algemene (beleids)informatie te verstrekken

over deze sector. We beperken ons hier enkel tot het tweede aspect⁽¹⁾ en beoordelen de gegevens enkel vanuit het onderscheid naar beheersinstantie (OCMW – vzw – privé).

Betaalbaarheid

Aangezien de Vlaamse overheid vanaf 1 januari 2008 uniforme dagprijzen oplegt aan de sector vroegen we zelf bijkomende informatie aan de rusthuizen.⁽²⁾ Concreet betekent dit dat de rusthuizen nu niet meer vrij kunnen beslissen over de supplementen die ze buiten de dagprijs aanrekenen. De gemiddelde dagprijs voor een éénpersoonskamer zal vanaf 1 januari 2008 op bijna 43 euro komen te liggen. Tussen eind 2006 en 1/1/2008 stijgt de dagprijs met 9,3%. Dit lijkt een sterke stijging, maar betekent eigenlijk dat het laag houden van de dagprijs door meer supplementen buiten de dagprijs aan te rekenen een algemeen verspreid fenomeen was! Vooral de commerciële (plus 12,6%), maar ook de publieke sector (plus 10%) maakten hier veelvuldig gebruik van. De vzw's stijgen gemiddeld met 6,4%. Hierdoor zullen de globale dagprijsverschillen tussen de beheersinstanties beperkter worden. Van 9 % verschil tussen de hoogste en laagste in 2006 gaan we naar 5% verschil vanaf 1 januari 2008!

Graad van zorgbehoevendheid

Opvallend is het hoog percentages van niet-zorgbehoevenden (0) in de publieke sector. Wellicht het gevolg van de sociale functie van de OCMW's. Eveneens onverwacht is het lage aantal O's in de commerciële sector. Dit is een gevolg van de inhaaloperaties van de RVT-omkadering in de privésector en het feit dat de laag zorgbehoevenden globaal gezien een verliespost betekenen voor een rusthuis. De vzw's profileren zich het duidelijkst in de opvang van (zwaar)zorgbehoevenden (47,2%), wat ook de feitelijke doelgroep van de sector hoort te zijn. De scores voor publieke en privé zijn hier respectievelijk 41,1% en 37,5%.

Vermoedelijk (?) zal het uitkuisen van de gegevens naar grootte toe, bevestigen dat ook commerciële initiatieven van enige omvang zich steeds sterker toeleggen op het opvangen van (zwaar)zorgbehoevenden.

Procentuele overschrijding van decretale personeelsnorm

Onderstaande tabel geeft de procentuele overschrijding van de decretaal vereiste personeelsnorm naar beheersinstantie. Er werd hier geen rekening gehouden met de federale RIZIV-norm.

	Totaal personeel	Verplegend en verzorgend	Keuken en onderhoud
OCMW	131,32%	111,42%	150,68%
VZW	110,81%	101,13%	91,20%
PRIVE	63,39%	63,50%	49,97%
Gemiddeld	113,58%	101,19%	109,92%

Beheersinstantie	Dagprijs	Personeelsomkadering per 30 bedden	Dagprijs per personeelslid
OCMW (index=100)	100,0	100,0	100,0
VZW	105,5	92,5	114,0
PRIVE	103,3	71,3	144,9

Globaal zien we dat de gemiddelde personeelsomkadering in Vlaanderen dubbel zo groot is als vereist door de Vlaamse overheid (plus 113%). Ook de norm voor het verplegend en verzorgend personeel wordt duidelijk overschreden.⁽³⁾ Deze overschrijding is telkens het grootst bij de OCMW's en het laagst bij de privé. De vzw's nemen een tussenpositie in. De eigenlijke doelstelling van de privésector (winst maken) gebeurt dus duidelijk door middel van 'personeelsmanagement'. Dit blijkt het sterkst bij de inzet van personeel voor keukens en onderhoud. De privé maakt wellicht het meest gebruik van het uitbesteden van deze diensten.

Globaal bevestigen deze cijfers dat de Vlaamse overheid de noodzakelijke personeelsomkadering voor een kwalitatieve rusthuisopvang schromelijk onderschat. Indien de Vlaamse overheid de zogenaamde 'cowboys' uit de sector wenst te weren zal ze haar decretale personeelsnormen serieus moeten bijstellen, ook als ze de RIZIV-normen incalculeert.

Beoordeling van de prijs/kwaliteitverhouding

Op basis van bovenstaande elementen komen we tot volgende prijs/kwaliteitverhouding. Kwaliteitsmeter bij uitstek is voor ons de personeelsbezetting.

De dagprijs ligt zowel voor vzw's (plus 5,5%), als privé (3,3%) hoger dan deze van de OCMW.

De personeelsomkadering ligt in de privé bijna 30% lager dan in de publieke sector. Voor de vzw's is dit 7,5%.

Als indicator voor de prijskwaliteit nemen we de dagprijs per personeelslid. We stellen vast dat in de vzwsector de bewoner gemiddeld 14% meer betaalt per personeelslid dan in de publieke sector. In de privésector loopt dit zelfs op tot 45%.

Conclusie: niettegenstaande de dagprijzen naar beheersinstantie toe geen grote onderlinge verschillen meer vertonen, blijft de personeelsomkadering en de hiermee samenhangende kwaliteit grote verschillen vertonen.

De marktpositie naar beheersinstantie

De marktpositie in deze sector heeft de laatste jaren serieuze verschuivingen gekend tussen privé en vzw. Terwijl de publieke sector ter plaatse lijkt te trappelen zijn de vzw's het sterkst gestegen. Ze nemen vandaag meer dan de helft van het aantal erkende bedden voor hun rekening. De privésector is echter sterk ingekrompen. Ze komen van 14,5% in 2001 naar 10,8% in 2007.⁽⁴⁾

Niets is echter wat het lijkt! In 2004 besliste de Vlaamse overheid immers om de animatiefunctie te subsidiëren. De privésector werd hier van uitgesloten. Het logische gevolg was dat heel wat commerciële instellingen een vzw-erkenning aanvroegen en verkregen. Het juridisch (vzw – privé) statuut is steeds minder het feitelijk statuut.

Een ander belangrijk kenmerk van de markt is de grootte van de instelling. Kleine instellingen (25 en minder bedden) behoren voor meer dan 50% tot de privésector. De OCMW's zijn hier quasi afwezig. Deze kleine rusthuizen zijn niet verplicht om zorgbehoevende personen op te nemen en kennen een beperktere financiering voor de zorgfunctie. Ze vervullen dan ook meer een woon- dan zorgfunctie. Het is vooral in dit segment dat we rusthuizen terugvinden die naam niet waardig!

Voorlopig algemeen besluit

De gegevens op basis van de inspectieverslagen werden in eerste instantie doorgelicht in functie van de krantenartikels. Er dienen nog een aantal statische analyses te gebeuren vooraleer we definitieve conclusies kunnen trekken op basis van de beschikbare gegevens. Voorlopig mogen we wel besluiten dat de publieke sector niet verder groeit en zelfs terrein lijkt te verliezen.

De vzwsector is de sterkste groeier en manifesteert zich het duidelijkst naar de zorgfunctie toe.

De commerciële instellingen blijven rendabel en realiseren de beste ontvangsten (qua dagprijs) per ingezet personeelslid. Zij vormen dan ook een mooie prooi voor grote beursgenoteerde Europese commerciële initiatieven.

Hoog tijd dus om ons hierover maatschappelijk en politiek grondig te bezinnen.

(1) De verwerkte gegevens van de inspectieverslagen geven vooral een zicht op de normen die de Vlaamse overheid oplegt aan de rusthuissector. RIZIV en Prijzendienst (federale bevoegdheden) worden hier dan ook buiten beschouwing gelaten.

(2) Meer dan 400 rusthuizen gingen op onze vraag in. Concreet betekent dit dat de rusthuizen nu niet meer vrij kunnen beslissen over de supplementen die ze buiten de dagprijs aanrekenen.

(3) HIVA-onderzoek leert dat het RIZIV-normpersoneel gemiddeld met 25% overschreden wordt.

(4) Cijfergegevens van het Vlaams Agentschap voor Zorg en Gezondheid.